

BUGÜN EĞER GELİŞMELER KARŞISINDA GÜÇLÜ VE İNİSİYATİFLİ OLMAK İSTİYORSAK, YAPACAĞIMIZ TEK ŞEY YAŞAM BOYU ÖĞRENME FELSEFESİNİ HAYATA GEÇİRMEKTİR...

Yahya ARIKAN
İSMMMO Başkanı

İçinde bulunduğumuz 21. yüzyılda muhasebe mesleğinde ortaya çıkan eğilimlerin tarihsel sürecine baktığımızda;

1980' li yıllar teknolojik gelişimin baş döndürücü bir hızla yayıldığı bilgi ve bilgisayar çağının bir dönüm noktasının yaşandığı bir süreci simgelemektedir.

Bu süreç aynı zamanda dünyayı sarsan bazı olguların da ortaya çıkarak yaşandığı bir süreçtir.

Bu olgular:

- Dünya kaynaklarının azalması ve pahalılaşması,
- Dünya nüfusunun patlama noktasına gelmesi,
- Dünya çağında artan enflasyon ve ekonomik dalgalanmalar,
- Enerji maliyetlerinin giderek artması,
- Çevre (su, hava, kara, ses ve görüntü) kirlenmesi,
- Teknolojideki hızlı gelişmeler,
- Sosyal hizmetlerde giderek artan ihmalkarlıklar,

şeklinde sıralayabiliriz.

İşte ortaya çıkan bu sorunlar ülkeleri, işletmeleri, işletmeciliği ve dolayısıyla muhasebeyi hızla etkilemiş ve daha sonraki yıllarda giderek artan bir hızla bu günlere kadar devam etmiştir.

Küreselleşme çabaları doğrultusunda sınırların ortadan kalkması, bir takım değerlerin uluslararası düzeyde ortak kullanımını ortaya çıkarmıştır.

Bunun muhasebe sistemine direkt etkisi ise şirketlerin uluslararası nitelik kazanması veya uluslararası ticari faaliyet içerisinde yer almalarıdır.

- Ekonomik anlamda sinerji yaratılması,
  - Yeni pazarlara açılma,
  - Finans kaynaklarının çeşitliliği,
- şirketleri uluslararası yapan en önemli faktörlerdir.

Mali tabloların en önemli kullanıcı tarafları yatırımcılar ve finansörlerdir.

Bunlar kararlarını temel olarak mevcut mali tablo ile diğer mali ve ekonomik faktörleri analiz ederek verirler.

Ancak ülkelerdeki farklı muhasebe uygulamaları, mali tabloları karşılaştıra bilir olmaktan çıkarır. Bu da mali tablo kullanıcılarının kararlarını güçleştirir.

- Kavram
- Varsayım
- Politika
- İlke
- Kural

gibi temel hareket noktalarında ortaya çıkan farklılıklar, önce ülkelerin kendi ekonomik birimleri için standardizasyona gitmeleri ihtiyacını doğurmuş daha sonra yoğunlaşan ülkeler arası ilişkiler ise uluslararası düzeyde benzer raporlama kurallarının oluşturulmasını zorunlu kılmıştır.

Bu gelişmelerin muhasebe sisteminde en önemli etkisi; Uluslararası Muhasebe Standartlarının oluşturulması gereğinin ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Ortak muhasebe standartlarının kullanımı;

Mali tablo hazırlayıcıları ve kullanıcıları için, ortak bir muhasebe dili kullanımı dolayısıyla büyük kolaylık sağlamıştır.

Farklı standartlar kullanarak birden fazla mali tablo hazırlama gereğini ortadan kaldırarak maliyetlerini de düşürmüştür.

Bugün ülkemizde muhasebe dilinin gelişmesinde; Fransa Muhasebe Sistemiyle, Almanya Muhasebe Sistemi etkili olmuştur. Bu etki;

- 1950 yılında yürürlüğe giren Vergi Usul Kanunu ile,

- 1957 yılında revize edilen Türk Ticaret Kanunu'nun bilanço hukukunu düzenleyen muhasebeye ilişkin hükümleri,

muhasebe dilinin yerleşmesine ve gelişmesine yasal bir zemin sağlamıştır.

Vergi hukukunun amacı devletin hakkını korumak, Türk Ticaret Kanunu'nun amacı ekonomik faaliyetlerde düzeni sağlamak ve bu amaçla üçüncü kişilerin haklarını korumak şeklinde olunca muhasebe faaliyetleri sonucunda elde edilen veriler vergi hukuku açısından farklılaştıkça Türkiye' de muhasebe dili farklı gelişmiştir.

Ekonomik faaliyetlerin gerekleri vergi hukukundaki anlayıştan farklı olduğundan muhasebe dilindeki farklı gelişme günümüze kadar sürmüştür.

Muhasebenin işletme faaliyetlerine ilişkin sağlıklı bilgi aktarılabilmesi benzer olayları benzer şekilde ifade etmesi ürettiği bilgilerin doğru, güvenilir, anlamlı, gerçeğe uygun ve karşılaştırılabilir olması dolayısıyla belirli standartlara göre hazırlanarak

belirli formlarda ki finansal tablo ve raporlarla ilgililere ulaştırılması ile mümkündür.

İlgilere muhasebenin beklenen faydayı sağlaması “kaliteli muhasebe standartları” oluşturulması ve uygulaması ile mümkün olabilecektir.

Bugün muhasebe uygulamalarında tüm şirketleri kapsayan bir standartlaşmanın sağlanamamış olması aynı şirket için Türk Ticaret Kanunu’na göre hazırlanan “**ticari bilanço**” vergi kanunlarına göre hazırlanan “**mali bilanço**” Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemelerine uygun olarak hazırlanan bilanço birden fazla mali tablonun ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Diğer taraftan ülkemizde bugün her kurumun kendi alanı ile ilgili standartları oluşturması; standartların kalitesinde sorunların ortaya çıkmasına neden olmuş, ilgililerin finansal verilerden yararlanma olanaklarını kısıtlamıştır.

Ülkemizde vergi kanunları içerisinde kamu otoriteleri tarafından konulan muhasebe standartlarında ilgililerin aydınlatılması amacıyla sunulan finansal tabloların ilgililere tarafsız bir şekilde bilgi vermekten ziyade, kamu otoritesini korumaya çalıştığı hususlara yer verildiği görülmektedir.

Diğer taraftan enflasyonun etkisi altında gerçek durumlarını görmek isteyen kuruluşlar kendileri için döviz endeksli mali tablolar üretirlerken, yabancı sermayeli şirketler, yurtdışı finans kurumları ile ilişkisi olan kurumlar ve yurtdışı borsalarda halka

arz olan Türk şirketleri IAS, US GAAP, UK GAAP gibi kurallara göre raporlama yapmaktadırlar.

Standartlaşmaya yönelik dünyadaki çalışmalarda göz önünde bulundurularak her kurumun kendi standardını oluşturmasından uzaklaşmalı ve genel kabul görmüş tek standart oluşturulmalı, oluşturulacak bu standartlar kamu otoritesinin etkisi altında olmalıdır.

Nihayet bu amaçla ülkemizde kaliteli “ulusal muhasebe standartları”nın oluşturulabilmesi için 15.12.1999 tarihinde SPK Kanunu’na eklenen Ek.1 madde ile son derece önemli bir adım atılarak Denetlenmiş Finansal Tabloların sunumunda finansal tabloların ihtiyaca uygun, gerçek, güvenilir, dengeli, karşılaştırılabilir nitelikte olmaları için ulusal muhasebe ilkelerinin gelişmesi ve benimsenmesini sağlayacak ve kamu yararı için uygulanacak ulusal muhasebe standartlarını belirlemek ve yayınlamak amacıyla TMSK (**Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu**) kurulmuş bulunmaktadır.

2005 Yılında AB üyesi ülkelerce uluslararası muhasebe standartlarının uygulanmaya başlanacak olması ve Türkiye’inde bu yönde niyet belirtmiş olması ve bu süreçte İMF 4. gözden geçirme niyet mektubunda iki yıl içinde uluslararası muhasebe standartlarına uyumlu en az 20 adet ulusal muhasebe standardı yayınlama taahhüdünde bulunulmuş olması hızlı bir değişim süreci içine girdiğimizi göstermektedir.

Bilgi çağında sermaye hareketlerinin yoğun olması nedeniyle, işletmelerin aynı standartlara göre hazırlanmış; doğru, güvenilir, karşılaştırılabilir, mali bilgilere ve ortak bir muhasebe diline ihtiyaçları vardır.

Son yıllarda Uluslararası Muhasebe Standartlarının (**Uluslararası Finansal Raporlama Standartları olarak biline International Financial Reporting Standarts – IFRS**) uluslararası kabul görmüş muhasebe standartları seti olarak kabul edilmesi konusunda açık bir eğilim yaşanmıştır.

Global olarak binlerce işletme önümüzdeki birkaç yıl içinde **IFRS** kullanma konusunda harekete geçecektir.

18 Eylül 2002 tarihinde FASB (Amerikan Finansal Muhasebe Standartları Kurulu) ve IASB (Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu) ABD Connecticut Norwalk’ da gerçekleştirdikleri ortak toplantıda, hem iç piyasalarda hem de sınır ötesi finansal raporlamada kullanılacak yüksek kaliteli ve birbirleriyle uyumlu muhasebe standartlarının geliştirilmesi taahhütlerini bir anlaşma ile karşılıklı kabul ettiler.

Bu toplantıda FASB ve IAS;

- Mevcut finansal raporlama standartlarını mümkün olduğu ölçüde tamamen birbirleriyle uyumlu hale getirebilmek,
- Geleceğe ilişkin çalışma programlarını koordine edebilmek hedefleri doğrultusunda gereken çabayı gösterme konusunda anlaşmaya vardılar.

IFRS ilgilileri bilgilendirmeyi esas alırlar. Bu standartlar vergi ağırlıklı muhasebe sistemine sahip olan ülkelerin yaklaşımı ile tam olarak örtüşmezler.

Türkiye’ de mali piyasalardaki düzenleyici olan Sermaye Piyasası Kurulunda (SPK) hazırlanmış olduğu halen yürürlükteki 33 adet Uluslararası Finansal Raporlama Standardını içeren “Sermaye Piyasasında Muhasebe Standartları Hakkında Tebliğ” de SPK tarafından kabul edilerek Resmi Gazete’ de yayınlamıştır.

Tebliğ 01 Ocak 2005’de sonra sona eren ilk ara dönem mali tablolarında geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Diğer taraftan bugün Türkiye’ nin gündeminde olan Türk Ticaret Kanunu’ nun değiştirilmesine ilişkin kanun tasarısı tartışmaya açılmış ve önümüzdeki günlerde yasallaşarak uygulamaya geçecektir.

Bu kanun tasarısı, muhasebe uygulamaları ve muhasebe mesleği açısından gerek kapsam olarak gerek getirdiği yenilikler açısından çok önemli değişiklikleri içermektedir.

Tasarının genel yaklaşımı, çağdaş muhasebe standartlarına ve uygulamalarına ulaşmayı hedeflemiştir.

Bu hedef hem uluslararası para ve sermaye piyasalarından fon teminine olanak verecek düzenlemeler getirirken diğer taraftan da uluslararası fonla maliyetleri düşürme yönünde faydalar sağlayacaktır.

Tasarıda “muhasabeleştirme ve değerlendirme” konularının Türkiye Muhasebe Standartları Kuruluna bırakılmış olması ve başka kurumların özel standart yayınlamak istemeleri halinde Türkiye Muhasebe Standartları Kurulundan izin almaları yönündeki düzenlemeler ortak muhasebe dilinin oluşması ve uluslararası uygulamalar açısından çok olumludur.

Ayrıca bu kanun tasarısında şirketlerin denetçilerinin 3568 sayılı yasaya göre yetki almış meslek mensupları tarafından seçilmesi de önemli bir gelişmedir.

Bu tasarıya göre 01 Ocak 2007 den itibaren bilanço esasına göre defter tutan şirket ve kurumlar muhasebe işlemlerini Uluslararası Muhasebe Standartlarına (UFRS) göre tutacak olması mesleğimizin uluslararası gelişmeler karşısındaki önemini bir kere daha ortaya koymaktadır.

Günümüz bilgi çağında, bilgisayar ve telekomünikasyon teknolojisindeki gelişmeler ve bunlara uyduların da eklenmesi ile bilginin üretilmesi, iletilmesi ve kullanılmasında çok büyük gelişmeler olmuştur.

Bu gelişmeler ışığında; içinde bulunduğumuz bilgi çağı işletmelerde muhasebenin önemini artırmıştır. Gelecekte, iletişim ağının dünya ülkelerini birbirine daha da yaklaştıracığı ve işletmelerin uluslararası boyutlar kazanacağı kaçınılmazdır.

Bunun sonucunda işletmeciler olarak uluslararası standartları içeren bir bilgi

sisteminin oluşacağı ve bu bilgi sisteminin bilgisayar teknolojisi ile bütünleşerek muhasebeden yararlanmak isteyen taraflara gerekli bilgiyi doğru, tarafsız ve samimi olarak sunacağı bir bilgi bankası haline geleceği vazgeçilmezdir.

Bütün bu gelişmeler karşısında Türkiye’deki mevcut muhasebe yapısında da önemli değişimler ve gelişmeler olmuştur.

Bu nedenle;

- Uluslararası Muhasebe Standartlarına uyumlu Türkiye Muhasebe Standartlarının oluşturulması ve bunların yaygın olarak kullanılmasını sağlayarak ortak muhasebe dili oluşturulmalıdır.
- Teknolojik gelişmelerin sağladığı olanaklar ve yarattığı değişiklikler muhasebeyi ve muhasebeciyi etkilemektedir. Bu nedenle meslek mensupları teknolojiye uyum sağlayarak mesleki faaliyetlerini teknolojiye uyumlu bir biçimde yürütmelidirler.
- Muhasebe mesleği; Vergi Usul Kanunu, Sermaye Piyasası Mevzuatı ve Türk Ticaret Kanunu’na göre kayıt tutmak ve mali tablo hazırlamaktan öteye, işletme içerisinde oluşan bilginin yönetilmesi ve müşterilere değer yaratan konuları belirleme vizyonuna sahip olmalıdır.
- Meslek mensupları yeni gelişmeleri ve bilgileri sürekli öğrenerek bilgilerini güncel tutmalı ve bunları hizmet verdiği taraflara doğru ve açık bir şekilde sunmalıdır.

Sonuç olarak günümüzde; işletme faaliyetlerinin giderek karmaşıklaşması vergi ve diğer yasalarının sürekli değişmesi Avrupa Birliğine uyum süreci için yeni yasaların çıkarılması gibi olgular, meslek mensuplarımızın işini daha da zorlaştırmaktadır.

Artık meslek mensuplarımızın vereceği hizmetlerin uluslararası düzeydeki gelişmelerden soyutlanamayacağı açıktır. Buna bağlı olarak ülkemizdeki muhasebecilik mesleği vergi muhasebesi konularında sınırlı kalmamalı, işletme yönetimi ve yatırımcıya yol gösterme işlevini de yerine getirecek **“Yönetim Muhasebesi”** anlayışına doğru kaydırılmalıdır.

Biz İSMMMO olarak bu bilinçle uluslararası gelişmeleri yakından takip ederek meslek mensuplarımızı geleceğe götürecektir, ulusal ve uluslararası gelişmelere ve uygulamalara hazırlayacak çalışmalar içindeyiz.

Bu dönem Enflasyon Muhasebesi uygulamalarından dolayı, iş yerlerimizde sabahlar olduk.

Ayrıca beyanname verme sürelerinin geriye çekilmesi deyim yerindeyse tam bir faciaya dönüşecekti. Bu faciayı Maliye Bakanlığı'nın aldığı yetki ile meslek örgütümüzün sıkıntıyı yakından takip etmesi ile süreler uzatılarak önlenmiş oldu.

Bu konuda kısa ve net talebimiz şudur.

- KDV ve Muhtasar teke indirilmeli, ayın 25 inde tahakkuku ve ödemesi de ay sonunda olmalıdır.

- Geçici Vergi ise ayın 20 sinde tahakkuku ve ayın 25 inde de ödemesi olmalıdır.

- Yıllık Gelir ve Kurumlar Vergisi beyannameleri ise önceki hali ile uygulanmalıdır.

“ Yıllardır kağıtların kalkacağını mesleğin geleceğinin denetim ve danışmanlık mesleği olacağını söyledik. “

Süreç söylemlerimizle uyuşmaktadır.

E beyanname ve E bildirgeden sonra sıra ;

e fatura ve e defterlere geldi.

Maliye bakanlığı bu çalışmayı yıl sonuna kadar tamamlamak istiyor.

Bu nedenle, önümüzde ki süreçte;

- TÜRMOB'un gündemine aldığı 16 projeyi,

- E-Bürolar, E-Odalar ve E-TÜRMOB oluşturmak,

- İSMMMO Üye Gelişim Projesini uygulamaya sokmak,

- “Denetim nasıl yapılır” ile ilgili yaygın eğitimleri yapmak,

- Yabancı dil eğitimlerimize katılımı artırmak,

- Luca'yı tüm meslek camiamıza mal etmek,

Çalışmalarımızın ana başlıkları olacaktır.

SONUÇ

Bugün eğer gelişmeler karşısında güçlü ve inisiyatifli olmak istiyorsak, yapacağımız tek şey yaşam boyu öğrenme felsefesini hayata geçirmektir..

Yaşam boyu öğrenme felsefesi her meslekte kaçınılmaz bir olgudur. Muhasebe mesleği yaşam boyu öğren-

me felsefesinden uzak durmamalı, yaşam boyu öğrenmeyle bilgi, beceri ve deneyimini hem geliştirmeli, hem yaygınlaştırmalı, hem de paylaşmalıdır. Sonuç da güçlü ve kuvvetli olarak gelişmeler karşısındaki fırsatlardan yararlanıp tehlikelere karşı tedbirli davranmalıyız.